

vergadering **C52**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 9 november 2022

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de studie PATHS 2050 van EnergyVille – 234 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de mogelijke btw-verhoging op sloop en wederopbouw – 312 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen om de energiecrisis op korte termijn aan te pakken met grote infrastructuurprojecten – 314 (2022-2023)	9
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de knelpunten in het Lokaal Energie- en Klimaatpact – 397 (2022-2023)	15
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de facturering op maandbasis door de energieleveranciers – 399 (2022-2023)	18
VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een Vlaamse bijdrage aan een financieringsmechanisme voor het herstel van verlies en schade door klimaatrampen – 402 (2022-2023)	21
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bekabelde digitale meter – 407 (2022-2023)	25
VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afleveren van EPC-labels zonder een inspectie ter plaatse – 480 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over biobrandstoffen – 421 (2022-2023)	30

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de studie PATHS 2050 van EnergyVille – 234 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over de recentste update van de studie van EnergyVille. Die werd naar buiten gebracht in opdracht van de Federation of Belgian Industrial Energy Consumers (Febeliec) die een nieuwe scenariostudie en een interactief platform organiseerde rond de vraag hoe België naar een netto-nulbroeikasgasuitstoot kan evolueren in 2050.

De conclusie is helder: met jaarlijkse investeringen tussen de 2 en 4 procent van het bruto binnenlands product (bbp) kan heel België op een kostenefficiënte manier klimaatneutraal worden gemaakt. Veel van de technologische oplossingen zijn bovendien al beschikbaar. We weten dat we massaal moeten inzetten op de elektrificatie van ons transport en de verwarming van onze gebouwen, het isoleren van onze woningen en de uitrol van hernieuwbare energieproductie. Dat zijn allemaal Vlaamse bevoegdheden.

EnergyVille becijfert dat het Belgische elektriciteitsverbruik in alle scenario's minstens zal verdubbelen. In alle scenario's is er ook een heel sterke nood aan meer hernieuwbare elektriciteit uit zon en wind. Tegen 2030 is er bijvoorbeeld nood aan een verviervoudiging van de capaciteit aan zonne-energie en aan een verdubbeling van de capaciteit aan windenergie op land.

Heel veel werk op de plank dus, zeker met het oog op de aankomende herziening van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP).

Vandaar een aantal vragen, minister.

Kunt u een globale beoordeling geven bij het rapport? Welke lessen trekt u hieruit voor Vlaanderen?

Bent u of uw kabinet of administratie betrokken geweest bij de opmaak van het rapport?

In welke mate zijn de huidige trends en ambities in Vlaanderen, in het bijzonder wat betreft de uitrol van die hernieuwbare energieproductie, in lijn met de noodzakelijke evoluties beschreven in de studie? Is er volgens u een bijsturing van de huidige plannen en ook de huidige ambities noodzakelijk?

De studie voorziet dat op termijn bijna elk huis zonnepanelen zal hebben. Hoe wilt u dit ondersteunen en faciliteren?

De studie stelt ook dat een renovatieverplichting tot EPC label D, zoals die in Vlaanderen opgelegd zal worden, onvoldoende is. Investeren in een tussenoplossing – label D in plaats van meteen te evolueren naar een label A – zal maatschappelijk meer geld kosten. Voorziet u daarom een bijsturing van die aankomende renovatie-eis?

Volgens de studie wordt in een kostenefficiënt scenario geen enkele nieuwe gasboiler of stookolieketel meer geïnstalleerd. Ziet u een noodzaak om het beleid wat betreft nieuwe fossiele gasketels bij te sturen?

Voor de decarbonisering van de transportsector rekent EnergyVille op een volledige elektrificatie, tenzij voor de scheep- en de luchtvaart. Bent u het hiermee eens, of

voorziet u ook nog mogelijkheden voor niet-geëlektrificeerd transport zoals bijvoorbeeld met waterstof?

Zult u contact opnemen met Energyville om de resultaten van de studie in detail door te spreken? Op welke manier gaat u dus om met de resultaten van studie van EnergyVille?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Bothuyne, ook beste collega's hier aanwezig. Misschien eerst iets over die studie. We zijn daar niet bij betrokken, ik bedoel het kabinet niet maar ook de administratie niet. De studie werd wel medegefinancierd vanuit het federaal Energietransitiefonds en ook de sector-federatie Febeliec. Misschien moet ik er wel op wijzen dat die studie natuurlijk niet uniek is, in die zin dat er al meerdere soortgelijke studies gedaan zijn met ook een vergelijkbaar onderzoeksdoel, methode en tijdsperspectief, door het Federaal Planbureau, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) enzovoort.

De studie bevestigt natuurlijk wel het belang van de grote bouwstenen van die energietransitie waar we ook vanuit Vlaanderen op inzetten. Ten eerste door minder energie te verbruiken waarbij we ten volle gaan voor het isoleren van huizen, ook het uitrollen van warmtenetten maar ook het vernieuwen van productieprocessen in de industrie

Ten tweede is ook de elektrificatie belangrijk met een duidelijke prioriteit voor elektrische mobiliteit, ook in de industrie, en voor warmtepompen. De nodige elektriciteit wordt opgewekt met ook veel bijkomende hernieuwbare energie en de verlenging van zoveel mogelijk bestaande kerncentrales en eventueel ook met nieuwe kerncentrales. Ik ben dan ook blij dat EnergyVille technologie-neutraal is en geen enkele technologie uitsluit.

U weet – ik heb dat ook meermaals gezegd – dat we wat klimaatopwarming betreft voor grote uitdagingen staan. Dat betekent dat we die CO₂-uitstoot, ook wereldwijd, absoluut moeten doen dalen. Niet alleen in Vlaanderen, niet alleen in België, niet alleen in Europa, maar overal. Je ziet in verschillende Europese rapporten van de afgelopen twee jaar dat de nadruk ook op de kerncentrales ligt. Kernenergie wordt dus niet uitgesloten maar ook gezien als een duurzame energiebron. Ik heb dat ook altijd onderlijnd. Dus ook dat is nodig.

Er zullen ook nog steeds moleculen nodig zijn. Vandaag zijn die moleculen vooral fossiel, maar, zoals u weet, willen we daar vanaf door het toepassen van carbon capture and storage (CCS) en ook het gebruik van waterstof zal de CO₂-uitstoot doen dalen. Die bouwstenen vind je ook vandaag al terug in ons beleid, in het beleid van collega Brouns maar ook in dat van collega Lydia Peeters.

Zoals u weet, hebben het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) deze zomer ook een bestek gepubliceerd voor de Energiestudie 2050, maar dan specifiek voor Vlaanderen, die zal kijken naar de integratie van de energievraag in het energieaanbod bij verschillende scenario's. Wij verwachten om deze opdracht eind dit jaar te kunnen gunnen, zodat de opdrachtnemer in 2023 van start kan gaan. We kijken hierbij ook specifiek naar de Europese en internationale energiecontext waarin Vlaanderen zich natuurlijk bevindt. We zijn geen eiland op zich. Ik denk dat het logisch is dat we ons positioneren en kijken waar we staan. Het lijkt mij ook een goed vertrekpunt om deze studie te gebruiken om een aantal langetermijntrajecten voor Vlaanderen uit te zetten op het vlak van energie.

Wat de uitrol van de hernieuwbare energieproductie betreft, voorziet de studie een blijvende en ook een belangrijke groei voor fotovoltaïsche panelen (PV) en wind,

warmtepompen en warmtenetten. Dat is ook opgenomen in het Vlaams Energie- en Klimaatplan, in het Zonneplan, Windplan en Warmteplan. De op korte termijn effectieve haalbaarheid van de door EnergyVille voorgestelde transitiepaden dient ook verder te worden onderzocht, maar we zien vandaag ook wel dat de groei in de lijn der verwachtingen ligt.

Dat op termijn op bijna elk huis een zonnepaneel zal liggen, lijkt me ook geen sciencefiction als we vandaag zien hoeveel zonnepanelen er geïnstalleerd worden. Ondertussen zitten we al bijna aan 700.000 PV-installaties, waarvan het grootste deel op huizen. Het is gigantisch wat er de afgelopen maanden gebeurd is en de komende jaren zal gebeuren. We zien ook dat leveranciers niet meer kunnen volgen. Uiteraard speelt ook de hoge elektriciteitsprijs hierin een rol, maar we zullen ook acties die in het Zonneplan staan, verder blijven stimuleren zoals via de PV-premie, de call groene stroom, ook de sensibilisering, de energiegemeenschappen, energiedelen ... Dat zijn allemaal initiatieven die dat doen versnellen. Bovendien weet u dat niet enkel eigenaars van woningen maar ook eigenaars van gebouwen met grote daken die veel elektriciteit verbruiken, toch een deel van hun dak zullen moeten gebruiken voor PV. Die evolutie is gestart en ik denk dat ze in een gigantische sneltrein zit, als ik het zo mag stellen.

Wat de renovatieverplichting betreft, hebben we inderdaad gezegd dat we starten met label D. Maar u weet ook dat we heel duidelijk hebben afgesproken en ook aan de toekomst hebben gedacht. We hebben een langetermijnpad opgenomen: label C in 2028, B in 2035 en A in 2040 voor eensgezinswoningen, en EPC-label A in 2045 voor appartementen. We stimuleren dat ook met de renovatiekredieten en de EPC-labelpremies, die ten volle aan het boomen zijn en daar zal ook vooral de bouwsector moeten kunnen volgen. In die zin is het misschien niet slecht dat we daar een tijdspad opgezet hebben en dat we beginnen met label D en stelselmatig opschuiven. Ik denk dat dat wat ruimte geeft aan eigenaars en ook aan de sector. Maar de evolutie en de ambities zijn wel duidelijk.

Volgens de studie worden in een kostenefficiënt scenario geen enkele nieuwe gasboiler en stookolieketel meer geïnstalleerd. Je hebt natuurlijk de ideale wereld en je hebt de werkelijkheid waarin we ons bevinden. U weet ook dat er al stappen zijn gezet om aardgas in de gebouwenbouwsector uit te faseren. Vanaf 2025 kan het niet meer in nieuwbouw. Vanaf 2023 zal nieuwbouw al verplicht voorzien moeten worden van een lagetemperatuurverwarming om in de toekomst ook de overstap naar warmtepompen mogelijk te maken. Er is ook een timing voor de uitfasering van gasketels in bestaande woningen naar de alternatieven, om iedereen zo snel mogelijk mee te krijgen in deze toekomstvisie rond duurzaam verwarmen. We zien ook dat die warmtepompen zeer goed gaan. We hebben daarvoor de nodige financiële ondersteuning voorzien en ook verhoogd, zoals u weet, tot 900 euro voor de warmtepompboiler, tot 2000 euro voor de hybride warmtepompen en tot 3000 euro voor de lucht- en waterwarmtepompen.

De Vlaamse Waterstofvisie bepaalt dat waterstof kan dienen voor het verduurzamen van zwaar transport, zoals zee- en luchtvaart. We zijn aan het kijken – die vraag moet ook worden gesteld aan Fluvius – of dat dat ook snel kan voor woningen. We zien daarnaast een snelle ontwikkeling in de batterijtechnologie. Het is ongelooflijk hoe snel die gaat. Door die snelle ontwikkeling in de batterijtechnologie is het te verwachten dat het wegtransport nagenoeg volledig zal elektrificeren, waardoor waterstof volledig kan worden ingezet in de moeilijkst te decarboniseren sector, dat is vooral de industrie, en scheep- en luchtvaart.

Wij hebben de studie niet afgewacht. Wij zitten geregeld samen met EnergyVille om de inzichten vanuit het beleid en vanuit het onderzoek te delen en we gaan dat dus ook blijven doen. Ik denk dat het duidelijk is wat daarover in deze specifieke studie staat. Zoals daarnet gezegd, loopt er een bestek voor de Vlaamse

Energiestudie 2050. Ik denk dat, in afwachting van de gunning van deze opdracht, het beter is om geen contact te hebben met potentiële kandidaat-aanbieders.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord. Die studie omvat inderdaad heel veel 'eten en drinken'. We kunnen het dus over heel veel zaken hebben. Ik ben wel benieuwd naar de aanbesteding van die studie van het VEKA en VLAIO.

U spreekt over het opzetten van langetermijntrajecten op basis daarvan. Kunt u wat meer uitleg geven bij de trajecten die u dan concreet wilt opzetten? Is het ook de bedoeling dat die studie nog input levert voor de aanpassing van het Vlaams Energie- en Klimaatplan dat volgend voorjaar zou moeten in werking treden? De studie van EnergyVille en ook andere studies, zoals u zelf ook zegt, wijzen duidelijk uit dat de Vlaamse ambities die wij hebben rond hernieuwbare energie, allicht opgetrokken moeten worden, zelfs fors opgetrokken moeten worden. Er is een positieve evolutie als het gaat over zon en wind in Vlaanderen. Maar het kan en moet beter in functie van onze eigen energie-onafhankelijkheid, in functie van de betaalbaarheid van de energie. Dus het optrekken van doelstellingen rond zon en wind bijvoorbeeld zou een conclusie kunnen zijn van de studie die u straks gaat aanbesteden. Ik wil dus graag wat meer uitleg daarover.

Het is ondertussen beslist dat de kerncentrales verlengd moeten worden, en hopelijk gaan de bevoegde ministers dat sneller kunnen realiseren. De studie van EnergyVille wijst uit dat misschien binnen een 25 à 30 jaar op een haalbare manier nieuwe kerncentrales mogelijk worden in dit land. Het is allicht zeer nuttig om daar ook te investeren in onderzoek en ontwikkeling. Maar dat zijn federale hefbomen. Wij moeten ons concentreren op die Vlaamse hefbomen, en die gaan uiteraard al over hernieuwbare energie en energiebesparing. Ik wil graag nog wat uitleg bij die aan te besteden studie.

Tenslotte wil ik nog één element aanstippen. U geeft zelf aan dat er op dit moment heel veel geïnvesteerd wordt in zon op de daken van Vlaamse gezinnen. Heel veel Vlaamse gezinnen wachten ook al vele maanden op hun bestelde zonnepanelen. U weet dat we daar al een tijdje pleiten voor wat meer rechtszekerheid rond de premie voor zonnepanelen. Mensen die in de zomer of voor de zomer nog zonnepanelen besteld hebben, rekenen op de premie tot 1.500 euro, en door de vele vertragingen, zowel in de levering als in de keuring, dreigen zij straks naast de voorziene premie te grijpen. Misschien kunnen we daar naar oplossingen gaan zoals werken met een besteldatum of de datum van het betaalde voorschot, dat in ieder geval een goede referentie kan zijn om rechtszekerheid te geven voor wie investeert in hernieuwbare energie. Ik zou daar dus ook nog graag uw mening over kennen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wens op twee punten even te reageren. In de vraag wordt label D vermeld, het label dat nu gevraagd wordt. Maar uiteindelijk willen we natuurlijk allemaal dat er naar label A geëvolueerd wordt. In welke mate worden mensen die nu naar D gaan, ook aangespoord en begeleid en weten ze dat de D die ze nu zouden behalen in functie is van het behalen van een A? Dat wil zeggen dat men met verkeerde investeringen, nu D wel zou halen maar dat naderhand A misschien niet meer bereikbaar is.

Een tweede punt gaat over de elektrificatie. U wilt gaan voor een volledige elektrificatie, en de studie geeft ook aan dat een verdubbeling van elektriciteit nodig is om dat te bereiken. Maar we weten nu al dat het stroomnet te zwak is om alles te behappen. In welke mate gaat u er zorg voor dragen dat dat ook zo snel mogelijk

gebeurt? We hebben in het nieuws al mogen vernemen van Elia dat ze dringend een versteviging van het net van Luik naar het noorden willen, naar het grondstation Van Eyck. Ik neem aan dat dat ook is om eventueel elektriciteit te exporteren naar Duitsland. Zijn daar al gegevens over beschikbaar of hoe moeten we daarover aan de gegevens zien te geraken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel. Collega Bothuyne, ik zal anders het bestek van de Vlaamse studie en de inhoud ervan laten mailen naar de commissie, zodat alle collega's daar inzage in hebben.

Collega Bothuyne, u blijft gaan voor de PV-premies, dus ik verwijs daar ook naar wat we in de plenaire vergadering daarover hebben gezegd. We gaan het pad dat we nu hebben uitgestippeld, verder volgen. Ik lees ook bij de experten dat de premie zelfs wat aan de hoge kant is. We gaan het dus houden zoals het is. We gaan het zeker niet verhogen. We gaan het pad dat we hadden uitgestippeld, wel verder blijven bewandelen.

Collega Pieters, ik denk dat het daarom goed is dat men in de Energiehuizen, en overall in de bouw, weet wat men moet doen. We lezen ook – en dat zijn ook de signalen die wij krijgen – dat woningen die goed geïsoleerd zijn, die een heel lage energiefactuur hebben, vlotjes verkocht worden. Vroeger werd er op de koopmarkt eerder gekeken naar andere elementen, maar nu is het grootste element voor een eventuele koper de maandelijkse energiefactuur. Die komt natuurlijk maandelijks terug. Ik denk dat dat ook de reden is waarom – en het is goed dat we die 1 miljard euro hebben gemobiliseerd – we overall een toestroom zien om inderdaad een beroep te doen op al die financiële ondersteuning, waarvan ik denk dat ze goed van pas komen.

Label D is nu verplicht, maar men mag natuurlijk meer doen. Als men nu al C of nu al B doet, krijgt men een extra labelpremie, ook vanuit Vlaanderen. Dat kost natuurlijk ook wel geld. We geven de vrijheid aan de mensen om, als ze hun woning volledig in orde willen hebben, te kiezen voor het investeren in het energiedicht maken ervan in plaats van in een chique keuken of een chique badkamer, omdat energie gewoon niet meer te betalen is. Dat zien we meer en meer, omdat dat huis natuurlijk ook wel een meerwaarde gaat hebben. Woningen met een label F of slechter – en dat lezen we toch ook – blijven langer op de markt liggen en over die verkoopprijs wordt ook onderhandeld. Ik denk dat we dat moeten blijven stimuleren. Het is nu label D, maar iedereen weet waar we naartoe gaan.

We zien ook dat sommigen zeggen – maar die vrijheid heeft men – dat ze meteen naar dat label B gaan. Dan krijgt men ook een extra premie, waarvan ik denk dat ze wel wat voorstelt. Ik denk inderdaad dat we, zoals u zegt, ten volle moeten inzetten op het informeren en sensibiliseren over waar we naartoe willen gaan en dat is eigenlijk woningen energiedicht maken. Dat heeft een goede impact op de verkoopprijs, want bij verkoop kijkt men vooral naar de energiegcomponent en naar wat het maandelijks kost, en, ten tweede, of het effect heeft op de factuur.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, minister, voor de bijkomende antwoorden. Ik denk dat het heel interessant is dat we dat bestek voor die studie inderdaad eens kunnen inkijken. Ik ben benieuwd naar de beleidsdoeleinden die daar n zijn omschreven, maar dat lezen we dan ongetwijfeld wel.

Ik denk dat we, wat de renovatie van woningen betreft, op het juiste spoor zitten en dat we alleen maar moeten kijken op welke manier we slimmer kunnen versnellen bij de plannen en de intenties die we nu hebben. Ik denk dat we daar

met de energie- en klimaatcommissie vanuit dit parlement ook een insteek moeten geven voor het Energie- en Klimaatplan tegen volgend voorjaar en op die manier kunnen we stappen vooruit zetten.

Tot slot, wat de PV-premie betreft, is het uiteraard een te verdedigen keuze dat u het voorziene afbouwpad aanhoudt. De terugverdientermijn voor zonnepanelen is inderdaad snel. Maar ik denk dat het een vorm van willekeur en rechtsonzekerheid Vlaanderen onwaardig is dat we mensen straks niet de premies gaan kunnen geven waar ze op gerekend hadden bij de bestelling door de vertraging bij leveranciers. Daar moeten we toch een oplossing kunnen voor vinden, minister, en ik hoop dat u daar toch nog creatief wilt over nadenken. U kent onze suggesties op dat vlak.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Mag ik u misschien ook vragen, minister, om een antwoord op mijn tweede vraag in verband met de uitbreiding en de verzwaring van het stroomnet?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We hebben het ook geregeld gehad over het verzwaren van de netten. Dus ik ga weer hetzelfde antwoord geven, collega Pieters. Fluvius heeft de investeringsplannen bijgestuurd, zoals u weet, en ook ingediend bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Voor het federaal ontwikkelingsplan van Elia loopt nu een consultatie en we zijn ook het ontwerpplan aan het bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de mogelijke btw-verhoging op sloop en wederopbouw – 312 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u vroeg aan de Federale Regering – het was 11 oktober – om een beslissing over de verhoging van de btw op sloop en heropbouw te herzien. U zei: "Dit druist sterk in tegen de klimaatambities van de Vlaamse Regering. Onbegrijpelijk dat het federale niveau dat niet inziet." Volgens u, minister, zou die hogere btw ervoor zorgen dat sloop- en heropbouwprojecten gemakkelijk 50.000 euro duurder zouden worden.

Wat u hebt gezegd, werd echter daags nadien tegengesproken door het kabinet van federaal minister van Financiën, Vincent Van Peteghem. Want volgens hem wordt het verlaagd tarief meegenomen in de fiscale hervorming, ofwel wordt het, aldus Vincent Van Peteghem, opnieuw verlengd.

Mijn vragen, minister.

Hebt u over deze kwestie overleg gepleegd met de federale minister van Financiën, Van Peteghem, en wat was het resultaat daarvan?

Hebt u desgevallend garanties gekregen dat het btw-tarief voor sloop en heropbouw niet verhoogd zal worden?

Tot slot, minister, hoe verklaart u deze toch wel tegenstrijdige communicatie wat betreft wat u zei en wat minister Van Peteghem heeft gezegd?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega Van Rooy.

De informatie is niet tegenstrijdig. Ik heb op 11 oktober inderdaad de vraag gesteld, nadat de Federale Regering de dag voordien de begroting voor de volgende jaren had toegelicht. Daar werd niet gesproken over de verlenging van de verlaging van het btw-tarief voor sloop en heropbouw. Het is natuurlijk wel belangrijk dat dat gebeurt, vandaar dat we dat op 11 oktober ook gecommuniceerd hebben. Het antwoord van collega Van Peteghem is op 12 oktober gekomen. Hij heeft gemeld dat hij die fiscale maatregel zal verlengen en dat hij dit zal opnemen in de fiscale hervorming. Dus ik veronderstel dat dat nog eind dit jaar zal zijn. Uiteraard zullen we dit verder met hem blijven opnemen, zodat het ook effectief in die fiscale hervorming zit.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen om de energiecrisis op korte termijn aan te pakken met grote infrastructuurprojecten – 314 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, de sociale partners deden op 22 september al een oproep aan de Vlaamse Regering om op korte termijn werk te maken van grootschalige projecten om het brandstofverbruik snel te minderen en zo de energiefacturen van de gezinnen te verlagen. Ze herhaalden die dringende oproep op 12 oktober in een – ditmaal – onderbouwd advies. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gaat ervan uit dat de voorziene initiatieven rond energiebesparing en hernieuwbare energie van de regering onvoldoende zullen zijn om de vraag naar gas en olie snel en op grote schaal te verminderen. Dat is een gelijkaardige conclusie als in de studie van EnergyVille in het eerste punt. Ze pleiten daarom voor een reeks no regret-maatregelen voor gezinnen en bedrijven, die tegelijk goed zijn voor de klimaattransitie. Voor beide zouden die no regret-maatregelen zeer welkom en zelfs noodzakelijk zijn.

De SERV dringt ook aan op een aantal acties die meteen kunnen gebeuren, bijvoorbeeld bij gezinnen, bijvoorbeeld energiescans en energiebesparende maatregelen en het afregelen van verwarmingsinstallaties. Maar de SERV pleit vooral voor grootschalige investeringen in energierenovatie en hernieuwbare energie, en ze hameren nog eens op het belang van een 'kleppermaatregel' als de uitrol van warmtepompen die snel geplaatst kunnen worden en veel soelaas kunnen brengen omdat ze in één klap het fossiel energiegebruik van een volledig gebouw uitschakelen. Ze geven ook een aantal maatregelen aan om te komen tot een gezonde prijsverhouding tussen gasketels en warmtepompen.

Verder gaan ze er in het advies van uit dat de Vlaamse maatregelen rond energiebesparing en hernieuwbare energie op dit moment nog niet fit genoeg zijn voor de uitdaging waar we voor staan. De SERV zegt letterlijk dat "de extra Vlaamse middelen voor individuele premies en renteloze leningen geen voldoende antwoord bieden op de nood aan prefinanciering noch op andere (niet-financiële)

knelpunten, zoals de nood aan ontzorging. Bovendien is de individuele aanpak traag en relatief duur". Verder moet Vlaanderen "met haar beleidsinstrumentarium vier versnellingen hoger schakelen". De SERV pleit voor meer collectieve projecten, via een wijkgerichte aanpak samen met lokale en bovenlokale besturen. De SERV beschouwt dit projecten als "vaccins" voor de energiecrisis". Daartoe zou "een Vlaams beleidskader voor collectieve projecten" opgemaakt moeten worden.

Ze vragen dat daarvoor dan ook extra middelen worden ingezet voor ondersteuning door energiehuizen en OCMW's. Ze betwijfelen dat de middelen die werden aangekondigd in de Septemberverklaring zullen volstaan. Die werden recent in deze commissie meer toegelicht.

Minister, bent u het eens met de SERV dat er dringend extra maatregelen nodig zijn om de energiecrisis bij gezinnen, verenigingen en bedrijven deze winter en ook volgende winter aan te pakken?

Wilt u werk maken van grootschalige investeringen in energierenovatie en hernieuwbare energie door boven op het lopende beleid ook in te zetten op collectieve projecten via een wijkgerichte aanpak en dat samen met lokale en bovenlokale besturen?

Wilt u werk maken van een Vlaams beleidskader voor die collectieve projecten?

Steunt u een snelle elektrificatiegolf via de uitrol van warmtepompen en wilt u de prijsverhouding tussen gasketels en warmtepompen daarvoor aanpassen?

Wilt u in de strijd tegen de energiecrisis meer mensen mobiliseren voor ontzorging en begeleiding via de energiehuizen en OCMW's? Dan bedoel ik boven op de recente verhoging want dat was niet zoveel als je dat uitrekent in daguren en aantal dagen.

Bent u daarnaast voorstander van een offensieve opleidings-, onderwijs- en arbeidsmarktstrategie om ook meer arbeidskrachten ter beschikking te krijgen om energiemaatregelen effectief uit te voeren? Gaat u daarvoor overleg plegen met uw collega bevoegd voor Werk?

Steunt u de SERV in de vraag naar een snelle uitfasering van de steun voor gasketels via Mijn VerbouwPremie die nu nog loopt tot midden 2026?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's.

De Vlaamse Regering heeft reeds een heel pakket aan maatregelen beslist voor deze winter en ook de komende winter. Maar uiteraard zullen we versterken en bijsteken waar het moet.

Op 19 oktober 2022 hebben wij ook met de Vlaamse Regering bijkomende sociale energiemaatregelen goedgekeurd. Het gaat onder meer om de verruiming van de periode waarin het verboden is om elektriciteit en aardgas af te sluiten, de verruiming van de doelgroep voor de energiescans en ook de versterking van de minimale levering aardgas en uitbreiding ervan naar klanten die elektrisch verwarmen via het exclusief nachttarief. Voor deze laatste twee maatregelen zet ik in 2022 en 2023 bijna 47 miljoen euro extra in van de algemene middelen.

Verder voerde ik in de periode juli 2022 – dus we hebben dat retroactief gedaan – een tijdelijke dak- en zoldervloerisolatiepremie voor de doe-het-zelvers in. Ook hebben we bij de Mijn VerbouwPremie meer bereik bij de lagere inkomens, omdat we de inkomensgrens van doelgroep 3, die in aanmerking komt voor de premie tot 50 procent, ook hebben verhoogd.

Maar het spreekt voor zich, denk ik, dat daar waar we bijkomende doeltreffende maatregelen moeten nemen, we dat ook zullen doen.

Wat de grootschalige investeringen in energierenovatie betreft, is er de collectieve aanpak. Er bestaat zoiets als een begeleiding voor de collectieve renovatieprojecten, met name de burenpremie. Dat is een premie voor projectbegeleiders die collectief een aantal woningen begeleiden om deze energiezuinig te maken. De BENOvatie-coaches kunnen ook de renovatie van appartementsgebouwen ondersteunen. Aangezien grondige renovatie van dit type gebouwen echter afhankelijk is van beslissingen van de vereniging van mede-eigenaars (VME), is de huidige aanpak daar niet optimaal. Daarom starten we ook met de ondersteuning van de renovatiemasterplannen voor de VME's, in combinatie met de procesbegeleiding. Een lopende aanbesteding moet leiden tot een raamakkoord dat zal lopen tot eind 2025 en waarbij we per renovatiemasterplan ook een financiële ondersteuning voorzien.

De laatste jaren zagen we ook meerdere lokale bottom-upinitiatieven voor collectieve renovaties ontstaan, die zowel getrokken worden door lokale besturen als door private actoren. Het blijkt in de praktijk echter niet gemakkelijk te zijn om vanuit een collectieve benadering grootschalig resultaat te boeken op het vlak van energiebesparende investeringen. Het collectief benaderen van individuele eigenaars is erg tijdsintensief. Je hebt door de diversiteit van de gebouwen en de mogelijkheden en wensen van de eigenaars ook infosessies die gevolgd moeten worden. Dat betekent dat dat niet zo vlot gaat. Meerdere intercommunales die experimenteerden met de collectieve aanpak zijn daar weer van afgestapt, zegt men ons, omdat het uiteindelijke rendement in aantal investeringsbeslissingen heel laag was. De focus ligt daar nu meer op verbetering en verruiming van het aanbod aan individuele begeleiding op maat, wat bij een gelijke inzet van personeelsmiddelen tot meer resultaten leidt.

De groei van de energiehuizen draagt bij tot dit maatwerk. Ze werden voor 2022 tot en met 2028 ook versterkt, zoals u weet. De basisfinanciering is ook opgetrokken door ze met 50 procent te verhogen. Ook zijn er inspanningen richting de geïntegreerde woon- en energieloketten, omdat daar net veel nood is aan informatie en begeleiding.

In afwachting dat de energiehuizen bijkomend personeel aanwerven, hebben we er ook voor gezorgd dat we een tiental freelancers kunnen inzetten, gaande van energiedeskundigen, architecten, EPB-verslaggevers (energieprestatie en binnenklimaat) tot BENOvatiecoaches. Die hebben zich allemaal kandidaat gesteld. We hebben een 250-tal kandidaten die zich hebben gemeld en die nu gecontacteerd worden om vrij snel te kunnen worden ingezet.

We voorzien ook bijkomende ondersteuning voor de achttien Vlaamse energiehuizen om de specifieke begeleiding te voorzien voor de plaatsing van fotovoltaïsche panelen (PV) bij gezinnen uit de laagste inkomensgroep van de Mijn VerbouwPremie. Dergelijke begeleiding bestaat uit een eerste dimensionering in functie van het elektriciteitsverbruik, mogelijke financiële besparing, het wegwijs maken in de premies, leningen enzovoort, het aanreiken van betrouwbare installateurs en begeleiding van de werken. We hebben daar een budget van 10,4 miljoen euro voor voorzien, om de gezinnen met de laagste inkomens echt heel aanklampend te begeleiden. Dat zal dus ook veel tijd en energie vragen voor die heel specifieke doelgroep, maar ik vind wel dat we dat net naar hen toe wel moeten doen. Je ziet inderdaad dat die zonnepanelen gedemocratiseerd zijn, maar nog net niet bij de laagste inkomensgroepen. Ik denk dat dat een groot aandachtspunt is bij mensen die met een heel hoge energiefactuur zitten. Vandaar ook dat we daar de focus op leggen.

Ook breiden we enkele lopende projecten uit voor de begeleiding van kwetsbare gezinnen bij de uitvoering van het periodieke onderhoud van de verwarming en de

verduurzaming van deze verwarming. Daar hebben we een budget van 5 miljoen euro voor klaarstaan, want dat maakt in de praktijk ook een heel groot verschil.

De SERV stelt verder ook dat de lokale en de bovenlokale besturen uitgelezen partners zijn voor collectieve projecten. Ik ben het daarmee eens. Vandaar dat ook minister Somers in zijn Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) in die context engagementen is aangegaan met lokale besturen voor de collectieve renovaties. Dat zijn vijftig collectief georganiseerde energiebesparende renovaties.

Het Netwerk Klimaat zal tegen begin 2023 de informatie rond renovatie afwerken. Dat gaat over een visuele en cijfermatig gebundelde weergave van alle beschikbare relevante data om lokaal renovatiebeleid mee te ondersteunen. Hierop verder bouwend, bereidt het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) de opmaak van een wijkrenovatietool voor, om collectieve renovatietrajecten datagestuurd te concretiseren en op te volgen tot en met de uitvoering. De bestaande interactieve praktijkendatabank zal worden aangevuld met interessante projecten qua collectieve renovatie. Ik denk dat de lokale besturen daarmee hefboomen hebben en dat we daar in Vlaanderen volop moeten op toezien en het ondersteunen. Collega Somers doet dat ook. Nogmaals, ik sta ook open voor die collectieve renovaties, daar moeten we een tandje bijsteken, er schuilen veel winsten in. Wij horen vanuit de praktijk dat het niet zo vlot gaat omdat je een collectiviteit hebt, maar ook individuele eigenaars, en die moeten dan allemaal overeenkomen. Ik ben op zoek naar bijkomende slimme maatregelen voor hoe we die collectieve renovatie een verdere push kunnen geven. Ik sta open voor alle suggesties en blijf daarover verder nadenken, naast de initiatieven die we al nemen.

Er zijn al heel wat initiatieven voor collectieve projecten, maar ik sta open voor bijkomende initiatieven. Ik zeg geen neen. Alle initiatieven die kunnen bijdragen tot een collectieve renovatie zijn welkom. Ik blijf daarnaar zoeken en in gesprek gaan met alle stakeholders om er de nodige duw aan te kunnen geven.

De elektrificatie van de verwarming is, inderdaad, een heel belangrijke sleutel in het behalen van de energie- en klimaatdoelstelling, aangezien voor dezelfde warmtelevering al snel tot vier keer minder primaire energie nodig is dan bij een verwarming op fossiele brandstoffen. Ook de verhoging van de performantie en de afgiftetemperatuur van de warmtepompen zouden in meer situaties moeten kunnen worden ingezet. We hebben de steun voor de verschillende warmtepompen substantieel verhoogd. Waar de premie voor bijvoorbeeld een lucht- en water-warmtepomp in 2021 beperkt was tot 1500 euro, is die nu voor iedereen opgetrokken tot 3000 euro en voor de laagste inkomensgroep tot 4800 euro. Voor de warmtepompboiler werd die verhoogd van 450 naar 900 euro. We blijven daarop inzetten. In november 2022 loopt er een campagne over duurzame verwarming, die meer mensen moet aanzetten tot de plaatsing van een warmtepomp.

Stelselmatig haal ik kosten uit het distributienettarief voor elektriciteit. Door de opkoop van groenestroomcertificaten in 2022 zal het nettatarief elektriciteit 116,6 miljoen euro lager zijn. In 2023 zal met algemene middelen voor 148 miljoen euro aan kosten uit het elektriciteitsdistributienettarief worden gecompenseerd. Daarnaast heb ik ook de groenestroomquota structureel verlaagd waardoor er in 2023 bijkomend 88 miljoen euro en in 2024 112 miljoen euro uit de elektriciteitsfactuur gehaald wordt. We houden de prijsontwikkelingen alleszins nauwlettend in het oog.

Op het luik energiehuizen meen ik al voldoende te hebben geantwoord. Voor de OCMW's werd de minimale levering voor verwarming versterkt en uitgebreid naar elektrische verwarming. Zoals u weet was dat nog niet zo. Het gaat over een verhoging van het budget van 2 miljoen euro naar ruim 45 miljoen euro. Dat is een gigantische ondersteuning.

Collega Bart Somers voorziet voor de lokale besturen 19,16 miljoen euro extra om personeel te versterken bij de energiecellen van de OCMW's omdat we verwachten dat daar ook redelijk wat werk zal zijn. Ik ben het absoluut eens met u wat de arbeidskrachten betreft. Er moet dringend bijkomende capaciteit komen in de bouwsector. Zij zijn daar zelf ook vragende partij voor.

Op basis van input die het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) momenteel voorbereidt, zal ik de komende weken en maanden verder werken op dit thema. Ik heb al meermaals op het Vlaams Bouwoverleg Comité op dit thema gehamerd, ook bij de collega's van Onderwijs en Werk. We moeten erop toezien dat we het ook voor scholieren, studenten, leerlingen aantrekkelijker maken want de bouwvakker van vandaag is natuurlijk niet meer de bouwvakker van zoveel jaar geleden. Ook daar zitten heel veel technologische vernieuwingen. Ik ben het eens met u dat daar een extra push moet komen om al die verbouwingen aan te kunnen.

Wat uw laatste vraag betreft, de premie is beperkt tot de laagste inkomens, zoals u weet. We hebben ook beslist om dat te behouden, om sociale redenen, omdat dat toch wel vaak gaat over mensen die heel kwetsbaar zijn, ook armere eigenaars. Dat is dan ook de reden geweest. Wij schatten dat per jaar 5500 premies worden aangevraagd. Dit komt neer op een budget van 13,75 miljoen euro. Ik denk dat dat een verantwoorde sociale maatregel is – we hebben er lang over zitten nadenken – die zorgt voor minder gasverbruik en een lagere gasfactuur voor deze huishoudens en die financieel haalbaar is. Voor alle andere doelgroepen is er geen steun voor gasketels, zoals u weet.

Zolang de overheid subsidies uitdeelt aan gascentrales – en ik blijf daarbij –, zal ik tegen de kwetsbare mensen niet zeggen dat zij die niet krijgen.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): U hebt heel veel maatregelen opgesomd die u in het verleden al genomen hebt of die al aangekondigd waren, maar de SERV geeft eigenlijk aan dat het niet genoeg is en dat we er op deze manier niet gaan geraken.

Het is nu natuurlijk handig om een tijdje met de Mijn VerbouwPremie te schermen, maar ik vraag mij af wanneer de eerste evaluatie daarrond gepland is, wat betreft wie die aanvraagt, welke doelgroepen een verbouwlening aanvragen. Is daar al een vooruitzicht op gezet? Is dat pas na een jaar, is dat sneller? Daar ben ik dus nieuwsgierig naar.

U geeft ook aan dat als er extra maatregelen genomen moeten worden, u dat zult doen. Maar zijn er dan dingen die al in het vooruitzicht liggen en die wel nieuw zijn? Want ik heb vandaag niets nieuws gehoord. Ik heb vandaag alleen maar informatie gehoord die ik al wist. Ik ben dus benieuwd. U zegt dat u extra maatregelen zult nemen indien nodig. De SERV geeft aan dat het nodig is, de studie van EnergyVille geeft aan dat het nodig is. Dus ik ben benieuwd in welke richting u dan kijkt.

Dan, in verband met de collectieve renovatieprojecten begon ik even te twijfelen of u er nu in gelooft of niet. Ik ga dus eindigen met dat u denkt dat we daarop moeten blijven inzetten. Er zijn inderdaad wel wat moeilijkheden bij heel wat intercommunes, maar we hebben in de klimaatcommissie ook Leuven 2030 en Antwerpen aan het woord gehoord. Hetgeen zij ons daar hebben laten zien, is dat het zeer complexe materie is, ook dat het bij momenten spitstechnologie is, om ook private budgetten erbij te betrekken, om zo meer budgetten ter beschikking te hebben om die collectieve renovatieprojecten uit te rollen. Zij roepen om een sterk beleidskader, niet om losse initiatieven. Die zijn uiteraard ook welkom, maar ze willen vooral een sterk beleidskader dat intensieve begeleiding biedt. Het gaat om meer dan data of een tool, maar om echt aan kennisopbouw te doen en dat uit te stralen.

Een intercommunale werkt op dezelfde manier als die steden, maar steden hebben meestal een grotere uitgebouwde administratie. Ik denk dus dat die intercommunales, die kleinere gemeentes verbinden, daar ook wel bij zouden varen. Maar als je dan in die commissie de vraag stelt wie dat zal opvolgen, wie het best is geplaatst om dat in handen te nemen, dan wordt er gezegd dat de administratie Energie dat niet goed weet. Zij doen de rapportering. Het Vlaams Energiebedrijf kan daar misschien nog een rol in spelen, of Binnenlands Bestuur vanuit het lokale Vlaams Energie- en Klimaatplan, waar u ook naar verwijst. Maar ik denk dat het cruciaal is dat een van die drie administraties wordt aangeduid om dat in handen te nemen en echt het kader gaat uitwerken om die collectieve renovatieprojecten in handen te nemen en om dat samen body te geven. Dat zal meer teweegbrengen dan alleen maar losse initiatieven.

Mijn vraag is dus of dat ook in de pijplijn zit, want ik denk dat daar de truc zit om die grote collectieve renovatieprojecten mogelijk te maken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Aerts, u kunt vinden dat wij misschien niet voldoende doen. Voor het zomerreces had ik al een stevig pakket klaargezet. In de zomer en dan vervolgens in september hebben wij dat ook verder uitgebreid, ook de doelgroepen uitgebreid en nog extra versterkt.

Wat ik bij de SERV lees, is dat men vooral naar die grootschalige projecten kijkt. En zoals ik heb gezegd, zullen we daarnaar kijken. Het advies is binnen. De administratie zal daar ook wel goed naar kijken. En u moet ook luisteren naar wat ik zeg. Als ik zeg dat ik niks uitsluit, dan betekent dat ook wel dat ik niets uitsluit en dat ik waarschijnlijk wel zal kijken naar wat de input van de experts zal zijn, wat de SERV zegt, heel specifiek over die grootschalige projecten. Want daar gaat het eigenlijk vooral over. Ik heb u gezegd wat de pijnpunten zijn.

Ik sta daarvoor open. Elk initiatief zullen we ondersteunen. Als u goede ideeën hebt, laat maar komen. Wij sluiten niks uit, zeker ook niet naar de volgende winter toe. Dat hangt ook af van de energiebevoorrading, van collega Tinne Van der Straeten. Ik sta open voor alles. En eigenlijk heb ik u de hand gereikt. Ik heb niet gezegd dat ik niets ga doen. Ik heb gezegd: kijk, we hebben dit allemaal al gedaan en we zijn verder aan het bekijken wat we bijkomend nog kunnen doen. De dingen die we doen, moeten ook effect hebben. Dan moeten de lokale besturen en ook de markt mee willen. Graag, hoe meer, hoe liever. Het gaat eigenlijk niet over niet willen, maar wel over hoe we die drempels die er rond die grote infrastructuurprojecten zijn kunnen weghalen, waarvan ik inderdaad ook vind dat dat wat meer mag zijn. Maar we zitten daar met een aantal problematieken. Maar ik sta ervoor open. Als de SERV ook eens zou kunnen zeggen hoe zij het zien, laat dan maar komen, geen probleem.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, ik ben niet de enige die zegt dat dit niet voldoende is. Het is de SERV die dat zegt. En eigenlijk, als ik de vragen nog eens opnieuw lees van onze eerste vraagsteller, de heer Bothuyne, dan vraagt hij ook of u een bijsturing in de aankomende renovatie-eis voorziet. Dat is een vraag vanuit de meerderheid. 'Voorziet de minister de noodzaak om het beleid wat betreft fossiele gasketels bij te sturen?' Een vraag vanuit de meerderheid. Ik sta daar dus helemaal niet alleen in.

U zegt ook zelf dat u nog maatregelen zult nemen. Maar mijn vraag is dus welke maatregelen er dan nog in de pijplijn zitten en daar krijg ik geen antwoord op. U zegt dat ik zelf voorstellen moet doen. Mijn heel concreet voorstel is: zorg ervoor dat een van die administraties die grootschalige renovatieprojecten echt in handen neemt, daar echt een beleidskader rond gaat uitwerken en dat het niet langer

verspreid zit over drie. Niet de monitoring in die administratie en dan ondertussen de subsidies via de administratie van het LEKP. Neen, bundel dat, neem dat in handen en zorg ervoor dat een van die drie daar een heel duidelijke lead in krijgt. En wat mij betreft, mag dat ook via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) komen, het maakt mij niet uit. Maar zorg ervoor dat iemand die touwtjes in handen neemt en gaat pleiten voor een sterk renovatiekader en grootschalige renovatieprojecten, want dat is ook absoluut hetgeen dat we nodig hebben. Voilà, u vraagt mijn concreet voorstel? Dat is mijn concreet voorstel. Geef die verantwoordelijkheid aan iemand.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de knelpunten in het Lokaal Energie- en Klimaatpact – 397 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Deze vraag sluit aan bij de vorige vraag.

We werken samen met lokale besturen, als het gaat over lokaal energie- en klimaatbeleid, via het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP), waarvoor u samen met minister Somers aan de kar trekt.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) heeft die samenwerking geëvalueerd en ziet een aantal drempels en uitdagingen bij de concrete implementatie van de doelstelling van dat LEKP.

Men pleit bijvoorbeeld voor structureel beleid in plaats van een beleid via calls. Men pleit voor concrete businesscases en een ambitieuzer beleid rond hernieuwbare energie. Inzake duurzame warmte pleit men voor een taxshift, waar we het hier al vaak over gehad hebben, voor lokale warmteplannen om concrete projecten uit te voeren, bijvoorbeeld een inspiratiekaart voor warmtezonering. Nog inzake duurzame warmte pleit men ook voor een gedifferentieerd beleid met collectieve versus individuele zones. Dat zijn een aantal concrete suggesties voor duurzame warmte.

En ook rond renovatie heeft men een aantal voorstellen voor of vragen bij de doelgroep zonder leningscapaciteit en de werking van energiehuizen.

Daarnaast waren er nog een aantal vragen rond vergroening – letterlijk dan –, waarbij men zich zorgen maakt over het feit dat men 2 meter van de perceelsgrens moet blijven bij het aanplanten van bomen, wat concreet bij wegen- en infrastructuurwerken problematisch zou kunnen zijn om de vergroening van ons landschap te kunnen bewerkstelligen.

Ook over water doet de VVSG een aantal aanbevelingen, bijvoorbeeld rond ontharding.

Ten slotte pleit men inzake deelmobiliteit voor een Vlaams kwaliteitslabel om zo het bos door de bomen te zien als het gaat over projecten in dat verband.

Hoe reageert u op de door de steden en gemeenten aangehaalde drempels en problemen bij de uitvoering van het LEKP?

In welke mate is er overleg tussen u en uw collega minister Somers inzake de aanpak van de drempels?

Op welke manier zult u de drempels proberen weg te werken in overleg met de VVSG? Binnen welke timing en met welk budget zult u dat doen?

Sommige zaken lijken mij quick wins te zijn, zoals een aanpassing van de afstand tot de perceelgrens voor vergroening. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De specifieke drempels waar u in uw vraag naar verwijst, werden door de VVSG reeds gesignaleerd op 6 januari 2022 en zijn intussen in belangrijke mate ingehaald door het beleid dat wij sindsdien hebben gevoerd.

In het kader van het Lokaal Energie- en Klimaatpact werd door collega-minister Bart Somers bovendien een traject opgestart om drempels op een systematische wijze in kaart te brengen en te remediëren. Op vrijdag 21 oktober 2022 werd zo een drempelnota als mededeling geagendeerd op de Vlaamse Regering. Het betreft een traject waaraan ikzelf en de betrokken administraties uit het beleidsdomein Omgeving voluit medewerking verlenen. Ik verwijs dan ook graag naar dit traject en de drempelnota.

We werken nauw samen met minister Somers om de drempels te remediëren die worden gesignaleerd. Het is goed dat ze dat aankaarten.

Heel wat knelpunten die door de VVSG aangekaart werden, zijn ondertussen reeds achterhaald, aangezien hiervoor ondertussen de nodige initiatieven werden opgestart.

Via het Netwerk Klimaat krijgen lokale overheden de nodige professionele ondersteuning om lokaal aan de slag te gaan rond warmte. Zo hebben we een 'inspiratiekaart warmtezoning' ontwikkeld die de Vlaamse steden en gemeenten sinds begin dit jaar de mogelijkheid biedt om vraag en aanbod van warmte geografisch te inventariseren en zo te visualiseren welke zones in aanmerking komen voor collectieve warmteoplossingen. Ook lieten we het Netwerk Klimaat een modelbestek uitwerken waarmee steden en gemeenten vlot externe expertise kunnen inschakelen bij de opmaak van een lokaal warmteplan.

Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) heeft daarnaast samen met het Netwerk Klimaat de 'Warmtegids' uitgewerkt. Dat is een praktische handleiding voor lokale besturen om effectief aan de slag te gaan rond warmtebeleid en stap voor stap succesvolle projecten uit te werken.

In 2022 zijn we gestart met het begeleiden en cofinancieren van vijf gemeenten om een lokaal warmteplan op te maken. Vandaaruit zullen we de ervaringen en knowhow verspreiden naar de andere lokale overheden.

Ter ondersteuning van de shift naar deze duurzame verwarmingstechnieken, worden reeds heel wat premies en subsidies voorzien.

Verder wordt ook de noodzaak voor een taxshift tussen energievectoren, met name het verlichten van de elektriciteitsfactuur, bekeken. De eerste stappen hiertoe zijn al ondernomen.

Ter ondersteuning van collectieve duurzamewarmtevoorzieningen via warmtenetten, komt er vanaf 1 januari 2023 een aansluitingspremie voor bestaande gebouweenheden die aansluiten op een warmtenet.

De doelstellingen rond hernieuwbare energie werden aangescherpt.

Om renovatie te ondersteunen voor de doelgroep zonder leningscapaciteit is er de noodkooplening. Het OCMW is in dezen de projectpromotor van renteloze kredietlijnen.

De energiehuizen worden versterkt, zoals u weet, maar binnen de lokale overheden komt er ook bijkomende versterking.

Zoals ook weergegeven in de drempelnota, zal mijn administratie dit samen met de administraties van ministers Peeters en Somers verder onderzoeken.

Om die afstand tot de perceelsgrens voor vergroening aan te passen, zijn er uitzonderingsregels die afwijken van de regels van het gemeenrecht uit het Burgerlijk Wetboek nodig. Het opmaken van dergelijke uitzonderingsregels vraagt een decretaal initiatief. We kennen het probleem, maar het valt niet simpelweg op een twee-drie weg te werken. Over andere bevoegdheidsdomeinen kan ik mij niet uitspreken, dus dat zullen we verder onderzoeken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Wat dat laatste betreft, is het goed dat u het probleem erkent en ook onderzoekt. Ik denk dat vele lokale besturen op dat vlak graag rechtszekerheid willen, want in de praktijk zorgt dit soms voor problemen. Graag snel actie dus. Als we daar vanuit het parlement bij kunnen helpen, dan zullen we dat heel graag doen.

Ik wil nog een element aanhalen. Rond groene warmte worden een aantal heel goede stappen gezet met de zoneringskaarten en dergelijke. Ook de aansluitingspremie is positief, al heb ik het altijd een vreemd idee gevonden dat die in de tijd zou worden afgebouwd, want de aansluitingspremie dient uiteindelijk om de financiële drempel voor het aanleggen van een warmtenet en dat net rendabel te maken, te gaan verkleinen. Het is niet zo dat de aanleg van warmtenetten, in tegenstelling tot de installatie van zonnepanelen of het plaatsen van windturbines, in de toekomst goedkoper zal worden. Waarom die aansluitingspremie degressief is opgevat, is mij dus wat vreemd. Is er eventueel ruimte om daar een stabiel kader voor te creëren? Dat is een concrete vraag.

Voorts dank ik u voor het overleg met de VVSG en met uw collega, minister Somers, om de lokale besturen maximaal te ondersteunen en hen mee te krijgen in deze transitie. We zijn belangrijke partners op het terrein.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Wij proberen inderdaad de lokale besturen zo veel mogelijk tegemoet te komen. Het is dus goed dat zij vanuit hun eigen ervaring meegeven welke drempels zij in de praktijk ervaren, zodat wij ze kunnen opnemen over de beleidsdomeinen heen.

Wat die groene percelen betreft: ik ga moeten bekijken of er een parlementair initiatief kan komen.

Wat uw vraag betreft over de premie: dat weet ik eigenlijk niet, dus dat moet ik bekijken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik ben blij dat u dat laatste gaat bekijken. We zullen daar te gepasten tijde op terugkomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de facturering op maandbasis door de energieleveranciers – 399 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Minister, sinds 1 april bestaat de regeling waarbij mensen niet langer verplicht worden om een voorschotfactuur te betalen voor energie. Als men in het bezit is van een digitale meter en klant is van een leverancier met meer dan 200.000 afnamepunten in Vlaanderen, moet men een facturatie op maandbasis van het gemeten verbruik kunnen krijgen, en hoeft men niet meer met die voorschotfactuur te werken.

In antwoord op een eerdere schriftelijke vraag gaf u aan dat de leveranciers die onder de verplichting tot maandelijkse facturatie vallen, de volgende zijn: ENGIE Electrabel, Luminus, Eneco Belgium, TotalEnergies Power & Gas Belgium en Power Online. Zij vertegenwoordigen samen bijna 90 procent van de markt.

Binnen diezelfde schriftelijke vraag zei u dat de verplichting diende in te gaan op 1 april, maar dat nog niet alle leveranciers hierop ingingen. Van heel wat particulieren kreeg ik al de vraag waarom dit nog niet lukt.

Voor elektriciteit zijn er al een paar duizend afnemers die een facturatie op basis van hun reëel maandverbruik kunnen krijgen, voor aardgas waren er nog ... (*onverstaanbaar*) ..., maar leveranciers hadden ook vertraging met het aanbieden van de tariefformules die u van hen verwacht sinds 1 april.

Vandaar heb ik toch een aantal vragen, minister.

Wat is de stand van zaken ondertussen? Hoeveel klanten zijn ondertussen overgeschakeld en ... (*onverstaanbaar*) ... leveranciers bieden hoeveel tariefformules in dit kader aan?

Hebben ondertussen alle leveranciers die onder de verplichting vallen, dit ingevoerd? Indien niet, waarom nog niet? Vanwaar de vertraging?

Op dit moment loopt dit voor de elektriciteitsfactuur. Wanneer mogen we de uitbreiding van deze maandelijkse facturatie van het reële verbruik verwachten voor de gasfactuur? Vanwaar dit oponthoud?

Het decreet is een verplichting voor hen die meer dan 200.000 afnamepunten hebben, maar ik denk dat het nuttig en misschien ook nodig is om dit gewoon uit te breiden naar alle leveranciers in Vlaanderen. Wase Wind, een kleinere leverancier, biedt bijvoorbeeld spontaan een dergelijke formule aan. Het lijkt me eigenlijk logisch dat we dit vragen aan alle leveranciers die actief zijn in Vlaanderen.

De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) heeft ook nog wat werk te doen. Wordt er ook met hen overlegd? Zien zij toe op de toepassing van deze regelgeving bij de leveranciers?

Komt er eventueel een communicatiecampagne naar de klanten toe om hen te wijzen op de mogelijkheden van deze manier van factureren? Zo ja, onder welke vorm?

Op welke manier worden leveranciers gehandhaafd indien zij niet voldoen aan de verplichtingen van het decreet? Wat zijn de gevolgen voor hen én voor de klanten? Op welke manier kunnen klanten hiervoor gecompenseerd worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: In de V-test kunnen alle producten worden teruggevonden waarvoor een maandelijkse afrekening mogelijk is, zowel voor elektriciteits- als aardgasproducten. De V-test baseert zich hiervoor op rapporteringen van de leveranciers en vermeldingen in de tariefkaarten. Op dit ogenblik bieden vier leveranciers maandfacturatie voor zowel elektriciteit als aardgas aan. Alle leveranciers die onder de verplichting tot maandelijkse facturatie vallen, met uitzondering van TotalEnergies Power & Gas Belgium, bieden dergelijke producten aan.

Inmiddels werden de nodige processen voor maandfacturatie bij aardgasproducten ook door Fluvius geïmplementeerd en bieden de hierboven aangehaalde leveranciers ook een of meerdere aardgasproducten aan waarbij maandfacturatie mogelijk is.

Kleinere leveranciers zijn vrij om maandfacturatie aan te bieden. Een klant kan dat steeds vragen, want er is de mogelijkheid om dat te voorzien. Op dit moment ben ik zelf nog in dubio om ook kleinere leveranciers te verplichten maandfacturatie aan te bieden, omdat ik schrik heb dat ze zeker op dit moment misschien niet de mogelijkheden hebben om alle systemen aan te passen. Hoe meer verplichtingen we opleggen, hoe minder leveranciers er zullen zijn, zeker die kleintjes. Kijk naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, waar de klant nauwelijks nog keuze heeft. Ik ben er nog niet volledig uit. Enerzijds denk ik dat ze dat ook zouden moeten doen, anderzijds wil ik niet dat zij op dit moment te veel moeten doen, nu er al heel wat andere verplichtingen zijn – energiedelen, capaciteitstarief, het basispakket energie, de uitbreiding van de doelgroep voor het sociaal tarief. De signalen die ik krijg, is dat die callcenters ook overbevraagd zijn. Ik ben nog in dubio, al sluit ik niets uit.

Handhaving is een taak van de VREG. Er is een duidelijke taakverdeling in het decreet omschreven tussen de politiek en de regulator. De VREG staat in voor de handhaving van de decretale verplichtingen van de leveranciers. Ik ga ervan uit dat zij daarmee bezig zijn.

De idee achter de zogenaamde reële afrekening is dat de klant elke maand exact betaalt wat hij of zij verbruikt heeft en daardoor niet voor onaangename verrassingen komt te staan. De keerzijde is wel dat men in de wintermaanden, gedurende vier à vijf maanden, een veel hogere factuur moet betalen, terwijl dat anders mooi gespreid is. Mensen mogen kiezen.

Ik zal het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) vragen dat ze daar de nodige informatie rond opstellen, zodat de burger een goed geïnformeerde keuze kan maken. Dat vind ik wel een goede suggestie, collega Bothuyne.

Wanneer de VREG vaststelt dat een leverancier niet voldoet aan een verplichting van het Energiedecreet of zijn uitvoeringsbesluiten kan een handhavingstraject worden opgestart conform artikel 13.3.1 van het Energiedecreet. De VREG kan vervolgens op grond van dat artikel een administratieve geldboete opleggen.

In zijn nieuwsbrief gaf de VREG aan dat over het niet-aanbieden van contracten met maandafrekening tegenover enkele energieleveranciers handhavingstrajecten werden opgestart. Dat loopt dus.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik denk dat dit een heel belangrijk gegeven is, collega's. We kennen allemaal de problemen die gezinnen ondervinden als ze plots geconfronteerd worden met heel hoge voorschotfacturen. Ondertussen is ook gebleken dat de manier waarop die voorschotten berekend worden, eigenlijk geen rekening houden met de besparingsinspanningen die heel veel gezinnen op dit

moment leveren. Men krijgt eigenlijk geen waardering voor de manier waarop men efficiënt probeert om te gaan met energie door het systeem waarop de facturatie nu geschiedt. Zo'n facturatie op maandbasis kan dat allemaal gaan verhelpen. Dit is een bijzonder belangrijk instrument dat gezinnen door deze crisis kan helpen loodsen en dat ervoor kan zorgen dat ze niet te veel betalen voor hun energie, zoals nu vaak het geval is met de voorschotfacturen zoals ze berekend worden.

Ik ben blij met de aangekondigde informatiecampagne samen met het VEKA. Ik ben bijzonder verontwaardigd dat TotalEnergies nog altijd niet voldoet aan de verplichting die u sinds 1 april hebt opgelegd. Ik hoop dus dat de handhaving daar haar werk zal doen en TotalEnergies enerzijds zal beboeten en anderzijds zal verplichten om zo snel mogelijk de gepaste tariefformules aan te bieden.

Het is ook belangrijk nieuws dat maandelijks facturatie nu ook voor aardgas mogelijk is. Tot voor kort hadden de meeste leveranciers dit niet in de aanbieding en verwees men naar problemen bij Fluvius om de facturatie mogelijk te maken.

Dan heb ik nog een laatste vraag, eigenlijk een herhaling van mijn eerste vraag daarnet: kunt u een stand van zaken geven van hoeveel klanten ondertussen overgeschakeld zijn op een maandelijks facturatie, zowel voor elektriciteit als aardgas? Kunt u deze gegevens nog ter beschikking stellen, eventueel schriftelijk?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik moet de heer Bothuyne bijtreden. Ik heb twee weken geleden zelf aan Engie gevraagd om zo'n factuur op maandbasis te kunnen krijgen. Er werd mij verteld dat dat toch nog niet allemaal op punt staat en dat ik er rekening mee moest houden dat het meerdere maanden kon duren voor dat in orde zou worden gebracht.

Dit gezegd zijnde, vind ik toch ook, minister Demir, dat u misschien wat harder op tafel moet slaan. Dit kan voor veel klanten een voordeel zijn, niet alleen omdat hij of zij dan een beter zicht heeft op het verbruik, maar ook omdat het gewoon een besparing oplevert, omdat men effectief alleen betaalt wat men heeft verbruikt.

Ik zou ook willen vragen om de kleinere energieleveranciers te verplichten om die mogelijkheid in te voeren. Laat hen wat minder bezig zijn, zou ik zeggen, met capaciteitstarief en energiedelen, zodat ze tijd en ruimte hebben om ook een maandfactuur aan te bieden.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, de dynamische facturen bieden inderdaad de energiebesparing aan 100 procent – dat is het voordeel van het systeem –, maar dat zou niet zo mogen zijn. Iedereen, zeker mensen met een digitale meter, zou zijn energiebesparing voor 100 procent moeten voelen, niet alleen als je zo'n dynamische factuur hebt. Het gevaar van zo'n dynamische factuur is, alweer, dat alleen de gegoede mensen die kunnen betalen. Het grootste deel van je jaarverbruik, zeker wat aardgas betreft, valt in de winter. Als je dan ineens, met deze hoge energieprijzen, in de wintermaanden ook nog eens met die dynamische factuur geconfronteerd wordt en niet meer het voordeel hebt om de factuur te spreiden over het jaar, dan gaan we mensen nog meer in moeilijkheden brengen. De enige mensen die hier gebruik van kunnen maken, zijn de mensen die financieel een voldoende buffer hebben om dit aan te kunnen.

We mogen dus geen voordeel koppelen aan dynamische energiefacturen. We moeten oplossingen vinden voor andere systemen, zodat iedereen zijn energiebesparing voelt voor 100 procent, en niet voor 80 of zelfs 70 procent, iedereen, ook mensen die geen dynamische factuur kunnen betalen. Dat is een eerste element.

Een ander element is dit. Ik hoor van energiehuizen, die mensen begeleiden rond energiegemeenschappen, dat leveranciers van plan zijn – en dat wordt ook vanuit het Vlaamse Energiebedrijf (VEB) gezegd – om alleen mensen met een dynamisch energiecontract aan energiegemeenschappen te laten deelnemen. Ik hoop dat dat niet waar is, maar, minister, klopt dat? Is dat iets wat de energieleveranciers aan het opleggen zijn? Is dat iets wat vanuit de Vlaamse overheid doorgedruwd wordt? Ik hoop dat dat niet waar is en dat iedereen kan deelnemen aan een energiegemeenschap, niet alleen zij met een dynamisch energiecontract.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik begin misschien met het antwoord op de vraag van collega Bothuyne over het aantal afnemers via maandfacturatie: in september waren er 4190 afnemers met maandfacturatie voor elektriciteit en 340 met maandfacturatie voor aardgas.

Collega Van Rooy, ik begrijp uw vraag. Iedereen kan ook een klacht indienen bij de VREG. Ik denk, als ik me niet vergis, dat de VREG op 30 november naar het parlement komt, dus dat zal de ideale gelegenheid zijn om die problematiek ook aan hen voor te leggen.

Collega Aerts, door de digitale meter zijn er meer mogelijkheden om steeds correcter te factureren. Elke formule heeft echter voor- en nadelen. Zoals daarnet gezegd, vraag ik het VEKA om duidelijke informatie te geven, zodat de klant een bewuste keuze kan maken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Bedankt voor de cijfers, minister. Een goeie vierduizend afnemers, dat is inderdaad belachelijk weinig als je ziet hoeveel mensen er worstelen met de hoge energiefacturen en die hoge voorschotten. Zo'n communicatiecampagne over de mogelijkheid en het voorzien van dergelijke formules bij alle leveranciers in Vlaanderen, lijkt mij echt wel noodzakelijk om mensen echt te laten genieten van de inspanningen die ze zelf leveren om energie te besparen en efficiënter om te gaan met energie. Op die manier kunnen we er ook voor zorgen dat mensen niet te veel betalen, zoals nu heel vaak het geval is. Er zijn op dit vlak nog stappen te zetten.

We zijn blij dat u ons voorstel al op 1 april hebt kunnen invoeren in de regelgeving, nu moeten we ervoor zorgen dat steeds meer Vlamingen kunnen genieten van een correcte facturatie. 'Work in progress' dus. Dit wordt zeker vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Staf Aerts aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een Vlaamse bijdrage aan een financieringsmechanisme voor het herstel van verlies en schade door klimaatrampen – 402 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): De opwarming van de aarde, die laat zich voelen, met verschillende rampen op wereldvlak: Pakistan, heel recent, vorig jaar Wallonië. Maar het zijn toch vooral de arme ontwikkelingslanden die het zwaarst getroffen worden. De landen die zelf het minst bijdragen tot het broeikaseffect betalen nu heel dikwijls de zwaarste prijs. Zo waren er recent – ik heb ze net vermeld – de overstromingen

in Pakistan waarbij 1600 mensen om het leven kwamen en waarbij maar liefst een derde van het Pakistaanse grondgebied verwoest werd. De premier van Pakistan wees toen terecht op de verantwoordelijkheid van de rijke landen en drong ook aan op het rechtzetten van deze klimaatonrechtvaardigheid. Recent vielen er ook minstens 600 doden door overstromingen in Nigeria. In dat land zijn 1,3 miljoen mensen ontheemd en het stijgende water deed 840.000 hectare land onderlopen. Ook hier worden de extreme neerslagpatronen toegeschreven aan de klimaatopwarming.

De secretaris-generaal van de Verenigde Naties (VN), de heer Guterres, pleitte eveneens voor klimaatrechtvaardigheid in de algemene vergadering van de VN en vroeg dat de rijkste landen meer inspanningen zouden doen op COP27 (de 27ste zitting van de Conferentie van de Partijen) – die ondertussen aan de gang is –, om klimaatrampen te voorkomen, maar ook om klimaatschade te herstellen.

De meest kwetsbare kleine eilandstaten en de minst ontwikkelde landen zijn al langer vragende partij voor een mechanisme dat klimaatschade doet herstellen. Dat zou dan komen te staan naast bestaande solidariteitsmechanismen tussen rijke en arme landen rond mitigatie en adaptatie, zoals het Green Climate Fund. Alle rampen ten gevolge van de opwarming van de aarde zouden kunnen worden aangemerkt als verlies en schade – ‘loss and damage’ –, of het nu gaat om extreme gebeurtenissen – stormen, orkanen, overstromingen – of langzamere, minder zichtbare processen – de droogte die woestijnvorming mogelijk maakt, bijvoorbeeld, of zeespiegelstijging die eilanden effectief bedreigt.

In Warschau, op COP19 van 2013, werd binnen de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) effectief een instrument voor de vergoeding van verlies en schade opgericht en het kreeg de naam ‘Warsaw International Mechanism for Loss and Damage’ mee. Pas in 2019, op COP25 te Madrid, werd ook een netwerk opgericht om dit instrument echt operationeel te maken, het ‘Santiago Network for Loss and Damage’. Op de laatste COP dan, COP26 in Glasgow, kwamen alle ontwikkelingslanden – G77 en China – overeen om een aanvullend en specifiek financieringsmechanisme voor verlies en schade te vragen, gefinancierd door de landen die historisch gezien de grootste uitstoters van broeikasgassen waren. Maar deze vraag werd toen niet opgenomen in de slotovereenkomst. Nu staat het dus opnieuw op de agenda van de COP in Egypte.

Onafhankelijk van deze internationale onderhandelingen hebben verschillende landen of regio's zelf al toezeggingen gedaan. Tijdens COP26 hebben Wallonië en Schotland respectievelijk 1 miljoen euro en 2 miljoen pond beloofd. In september 2022 zegde ook Denemarken een bedrag van 100 miljoen kronen – ongeveer 13,4 miljoen euro – toe.

Daarnaast wordt het debat gevoerd over de klimaatfinanciering voor de periode na 2025. Men wil ook tot nieuwe doelstellingen komen voor een billijker financiële klimaatsoevereiniteit. In dat kader wordt er gepleit voor een onmiddellijke en automatische opschorting van schuldaflossingen bij toekomstige multilaterale, bilaterale en private leningen, voor arme landen die zware klimaatrampen over zich heen krijgen.

Vandaar mijn vraag, minister.

Wilt u dat mee agenderen en op een constructieve manier mee in dialoog gaan? Hoe staat de Vlaamse Regering achter dat klimaatfinancieringsmechanisme om verlies en schade in kaart te brengen?

Kan Vlaanderen zich vinden in een financieringsmechanisme waarbij de sterkste schouders ook de zwaarste lasten dragen, waarbij landen die de meeste broeikasgassen uitstoten ook de grootste bijdragen doen?

Gaat de Vlaamse Regering haar eigen inspanningen in het kader van het Green Climate Fund optrekken, bijvoorbeeld door hiervoor middelen te reserveren in het Vlaams Klimaatfonds?

Wil de Vlaamse Regering daarbovenop extra middelen uittrekken voor het herstel van verlies en schade door klimaatrampen in de meest kwetsbare en armste landen? Zo ja, gaat u daar dan een extra bedrag aan alloceren in de begroting en is dat dan bijkomend, boven op de bestaande budgetten voor ontwikkelings-samenwerking, of gaan die daarvoor in de plaats komen?

Steunt de Vlaamse Regering in het kader van billijker financiële klimaatsolidariteit voor de periode na 2025 die automatische opschorting van schuldaflossingen voor arme landen die door klimaatrampen getroffen worden?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Aerts, soms moet je ook overeenkomen dat je geen overeenstemming hebt. Wij hebben daar een ander standpunt over.

Vlaanderen is geen voorstander van een bijkomend financieringsmechanisme, specifiek voor verlies en schade. Dit is ook het standpunt dat België en de Europese Unie zullen innemen tijdens de COP in Egypte.

Vlaanderen onderschrijft het principe vanuit het Parijse akkoord dat ontwikkelde landen financiële middelen voorzien voor het steunen in mitigatie en adaptatie. Dat doen wij ook, zoals u weet: internationale klimaatfinanciering. Voor 2022 hebben we in deze context ook voor bijna 16 miljoen euro projecten geselecteerd, weliswaar via Vlaamse bedrijven. Wij hebben ook gezegd: kijk, wij gaan dat via Vlaamse ondernemingen doen. Onze focus ligt daar. We zien ook dat er heel wat bedrijven zijn die daarop inschrijven en dan vervolgens natuurlijk aan klimaatmitigatie en -adaptatie doen in ontwikkelingslanden.

Uw derde vraag was of we nog bijkomend middelen reserveren in het Vlaams Klimaatfonds. Neen, dat is niet onze intentie. In lijn met het regeerakkoord kiest Vlaanderen ervoor om de bijdrage aan internationale klimaatfinanciering maximaal in te zetten. We doen dat ook. Ik vind dat we dat ook moeten blijven doen. Maar we kiezen ervoor om dat te doen via Vlaamse ondernemingen. Via een bijdrage aan het Green Climate Fund is dit ook niet mogelijk.

Uw vierde vraag: wil Vlaanderen daarenboven extra middelen uittrekken voor het herstel van verlies en schade? Neen, ik heb daar heel duidelijk op geantwoord: geen extra middelen. Wij blijven de weg bewandelen via die internationale klimaatfinanciering. U hebt daarover een heel andere mening, uw partij ook. Ieder zijn mening, dus ik denk dat we daarover ook niet verder in discussie moeten gaan. Ik ga u niet overtuigen en u gaat mij niet kunnen overtuigen. Hierover zijn bovendien ook geen afspraken gemaakt op internationaal niveau.

Bij mijn weten ligt er geen voorstel van automatische schuldaflossing op de onderhandelingstafel. Het standpunt van België, maar ook van de Europese Unie, is, denk ik, ook redelijk duidelijk rond dat item.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, ik vind het zeer pijnlijk dat we daarover van mening moeten verschillen.

Landen als de Malediven zijn in hun voortbestaan bedreigd, maar het is niet dat zij aan de bron liggen van al die CO₂-uitstoot die de klimaatopwarming en dus de

stijging van de zeespiegel heeft veroorzaakt. Ze dragen alle gevolgen van die klimaatopwarming en worden als eerste zwaar getroffen.

Waarom is dat zo pijnlijk? Omdat we geen enkele kans maken om een goed klimaatbeleid te voeren, om die klimaatverandering echt goed aan te pakken, als we ook niet solidair zijn. Dat moeten we doen, hier, in Vlaanderen, in België, tussen rijk en arm hier, want het zijn ook hier de mensen die in de slechtst geïsoleerde woningen wonen die de rekening het meest betalen. Dus ook hier is dat een pijnlijke situatie, maar evengoed tussen Noord en Zuid in de wereld. Want de realiteit voor heel veel landen in het Zuiden is zeer pijnlijk. Ze zijn niet verantwoordelijk voor de uitstoot, misschien voor een klein stukje van de uitstoot, maar ze worden wel het allerzwaarst getroffen, en het is voor hen een strijd op leven en dood, terwijl het hier nog minder urgent is. Maar we hebben wel veel meer middelen om het samen aan te pakken. Dus ik vind het zeer pijnlijk dat we hierin van mening moeten verschillen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het is natuurlijk al erg genoeg dat er überhaupt zoiets bestaat als internationale klimaatfinanciering, waar Vlaams belastinggeld naartoe gaat. Vlaams geld moet in Vlaamse handen blijven, en volgens de partij Groen zijn alle noden in Vlaanderen blijkbaar gelenigd. Er zijn geen wachtlijsten in Vlaanderen, er zijn geen problemen in de zorg, er zijn geen problemen in het onderwijs, er is overal geld genoeg in Vlaanderen. Dus moet er nog geld naar het buitenland, naar die zogenaamde armere landen. Zijn alle slachtoffers van de overstromingen in Pepinster al allemaal geholpen, mijnheer Aerts? Ik dacht het niet.

U noemt daar Pakistan. Pakistan, mijnheer Aerts, heeft geld genoeg voor kernwapens, heeft geld genoeg voor een enorm militair apparaat en een van de machtigste legers ter wereld. En uiteraard heeft Pakistan ook geld genoeg om te islamiseren, om de bevolking te islamiseren, om ons te islamiseren. En uiteraard geeft Pakistan geen moer om de leefomgeving, om het milieu, om waterhuishouding. En toch zouden wij, volgens u, daarvoor nu moeten gaan betalen.

U bent knettergek, mijnheer Aerts, uw partij is knettergek. Klimaat is big business, waarbij de zogenaamde armere landen alleen nog meer geld uit onze zakken willen kloppen, en wij zullen ons daar altijd tegen blijven verzetten.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Aerts, ik vind het helemaal niet erg dat u daar een ander standpunt over hebt. Ik ben een democraat. Ik heb daar een heel ander standpunt over, dus ik ga daar niet in mee, in heel die discussie. Ik vind dat we onze aanpak voor internationale klimaatfinanciering – collega Van Rooy heeft daar misschien een andere mening over – moeten handhaven, om aan klimaatadaptatie te doen in ontwikkelingslanden om die weerbaarder te maken voor de gevolgen van de opwarming van de aarde. Als we nu gaan beginnen met allerlei schadeloosstellingen enzovoort, waar stopt het dan? Maar het is zeker niet zo dat we onze kop in het zand steken; we nemen wel degelijk onze verantwoordelijkheid, via klimaatmitigatie en klimaatadaptatie. De middelen die we vrijmaken, doen we ook via Vlaamse bedrijven die de knowhow hebben om dat in ontwikkelingslanden te gaan doen. Ik vind dat dus een mooie win-win voor de inwoners van die landen, alsook voor de Vlaamse bedrijven die de middelen krijgen.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): "Waar stopt het dan?", vroeg u, minister. Ik denk dat de mensen op die verschillende bedreigde eilanden zich dat heel hard afvragen. Zij zien de zeespiegel stijgen, zij zien hun woonplaats verdwijnen. Ik blijf dit

betreuen. Het is een democratisch debat, dus we mogen van mening verschillen, maar ik blijf het betreuen dat we niet solidair kunnen zijn. We zijn al onvoldoende solidair met mensen hier in Vlaanderen die het moeilijk hebben, maar we moeten ook solidair zijn met mensen buiten ons kleine Vlaanderen. We dragen nu eenmaal een gigantische verantwoordelijkheid. Het is de Vlaamse industrie die verantwoordelijk is voor een groot deel van de uitstoot de laatste jaren, maar dat is een Europees gegeven en we moeten onze verantwoordelijkheid daarin nemen.

Mijnheer Van Rooy, ik weet dat het Vlaams Belang het woord 'solidariteit' niet kent, maar wij kennen dat wel. We kennen dat voor mensen die het hier moeilijk hebben en we kennen dat voor de mensen die het aan de andere kant van de wereld moeilijk hebben. En daar ben ik fier op ook.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bekabelde digitale meter – 407 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ten laatste vanaf 1 januari 2023 zou elke netgebruiker normaal gezien het recht moeten hebben om voor een bekabelde digitale meter te kiezen. De bekabelde digitale meter zou door meer mensen aangevraagd kunnen worden dan oorspronkelijk vermoed. De reden daarvoor is dat niet alle digitale meters te allen tijde kunnen communiceren met de netbeheerders via 4G. De dekking van het 4G-netwerk is immers niet in heel Vlaanderen even sterk en soms staan de digitale meters ook diep in betonnen kelders, waar minder verbinding is.

Hebt u nog overleg gepleegd met Fluvius omtrent de bekabelde digitale meter? Zo ja, Hoe staat het met de ontwikkeling van die bekabelde digitale meter?

Wat kunt u ondernemen indien Fluvius de deadline van 1 januari 2023 niet zou halen?

Kan Fluvius aangeven hoe het de klanten kan voorbereiden op de kabelaansluiting? Welke aanpassingen dient de klant te doen of hoe kan de router ingeschakeld worden? Is de klant een poort van de router kwijt?

En bij uitbreiding, wat met een bekabelde gasmeter? En wat met de bekabelde watermeter?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Fluvius geeft aan dat de digitale meter met bekabeling beschikbaar is vanaf januari 2023. Indien Fluvius zich niet houdt aan de verplichtingen zoals opgelegd door het Energiebesluit, is het aan de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) om hierop toe te kijken en ook te handelen. Zoals eerder gezegd, komt de VREG op 30 november naar hier, dus ik zou dat dan zeker nog eens onder de aandacht brengen.

De oplossing van een bekabelde digitale elektriciteitsmeter bestaat uit het bijplaatsen van een externe buitenantenne op de gevel of aan de rooilijn die via een kabel wordt geconnecteerd met de digitale elektriciteitsmeter. Er wordt dus geen gebruik gemaakt van de internetverbinding van de klant.

Indien de bekabelde digitale meter geplaatst wordt op vraag van de klant, zal daar een kostprijs voor de klant tegenover staan. Indien de bekabelde digitale meter geplaatst wordt vanwege slechte ontvangst, stelt Fluvius voor om deze kosten ten laste te nemen, maar het is finaal de VREG die over de toe te passen tarieven zal beslissen.

De interne antenne van de digitale meter wordt in het geval van een bekabelde digitale meter uitgeschakeld, waardoor er geen straling meer zal zijn in de woning. Ook de draadloze communicatie tussen de elektriciteits- en gasmeter zal dan worden uitgeschakeld.

Indien de plaatsing gebeurt op initiatief van Fluvius, dan zorgt Fluvius voor alle voorbereidende werken.

Een aparte bekabelde digitale gasmeter is gelijkaardig aan deze van de elektriciteitsmeter.

Wat de bekabelde digitale watermeter betreft: de elektromagnetische straling van de digitale watermeter is uitvoerig getest en ligt ver onder de Europese en Vlaamse normen. De straling van deze digitale meter is lager dan die van een wifi- of gsm-signaal. Het lijkt me dan heel duidelijk wat we moeten doen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Bedankt voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maxim Veys aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afleveren van EPC-labels zonder een inspectie ter plaatse – 480 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, sinds 1 oktober 2022 is de maatregel van de Vlaamse Regering van kracht die de indexering van de huurprijzen beperkt. De maatregel geldt voor één jaar en is afhankelijk van of er al dan niet een energieprestatiecertificaat (EPC), een EPC-score is voor een huurpand. Die score bepaalt of men volledig, half of niet mag indexeren.

Inmiddels bereiken ons bij Vooruit – niet alleen bij mij, ik heb enkele mensen op mijn spreekuur gehad, maar heb ook contacten gelegd met de huurdersverenigingen – toch wel wat berichten van situaties waarbij de verhuurder op zeer korte termijn een EPC laat opmaken zonder dat een energiedeskundige de huurwoning zelfs maar heeft geïnspecteerd. Volgens ons is dat geen wettelijke manier om een EPC op te maken. Op het EPC-label in kwestie – het gaat nu over één casus – staat te lezen dat het onderzoek enkele dagen voordien heeft plaatsgevonden, maar bij dat onderzoek is de deskundige in elk geval niet ter plaatse geweest. Althans, de huurders hebben dat toch niet gemerkt of gezien. Aangezien men niet zomaar een woonst mag betreden om dat te doen, kunnen we enkel concluderen dat die EPC-controleur niet is langsgegaan.

Het is ons volstrekt onduidelijk hoe de energieprestatie van een woning kan worden gemeten zonder de woning zelf te bezoeken. Er is een systeem van aannames als bepaalde zaken fysiek niet kunnen worden gecontroleerd. Maar deze praktijk draagt toch niet bij tot het evenwicht op de huurmarkt, waaraan er toch wel nood

is. Minister Diependaele heeft daar ook naar verwezen: het evenwicht tussen huurder en verhuurder moet worden hersteld op de huurmarkt, zeker in tijden van astronomische inflatiecijfers.

Minister, bent u bekend met deze problematiek? Hoe reageert u op zo'n verhaal?

Kan een EPC-label geldig worden opgemaakt zonder dat er een plaatsbezoek, een fysieke inspectie, heeft plaatsgevonden? Indien dat mogelijk is, hoe wordt de energiestaat dan op een accurate wijze beoordeeld?

Zult u maatregelen nemen om te garanderen dat het EPC-label op een correcte manier wordt opgesteld, volgens de regels van de kunst?

Zult u strenger toezien op de naleving van de regelgeving door energiedeskundigen die het EPC opmaken? Vandaag gebeuren er steekproefsgewijs controles. Zijn er ook meer proactieve controles? Hoeveel klachten werden er ingediend over die EPC-vaststellingen? Erkent u het probleem? Bent u oplossingen aan het voorbereiden om dat probleem op te lossen?

Ten slotte heb ik een vraag die oorspronkelijk bestemd was voor minister Diependaele, maar ik ben naar deze commissie doorverwezen. In de wetenschap dat de manier waarop die EPC's worden opgesteld problematisch is, bent u ervan overtuigd dat de maatregel om de huurders te beschermen tegen extreme indexeringen, zeker in slechte panden, wel een goede maatregel is? Dat is natuurlijk wel een beslissing die collegiaal door deze Vlaamse Regering werd genomen.

Ik dank u alvast voor uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Veys, dank u wel voor uw vraag. Het is zeer terecht dat u deze problematiek aanhaalt.

Vanuit het kabinet hebben we een zes- of achtal maanden geleden ook zo'n eerste signaal gekregen rond de problematiek van de EPC's. Die EPC's zullen veel meer waard zijn met de renovatieverplichting die we hebben ingevoerd. Daarom had ik acht maanden geleden gezegd dat we de regelgeving zouden aanscherpen en meer controles zouden moeten doen. Ik zeg niet dat iedereen zo is. De meesten zullen het naar eer en geweten doen. Maar je hebt natuurlijk altijd cowboys, in elke sector. En dat betekent dat we als overheid voorbereid moeten zijn, zeker voor de EPC's die fraudegevoelig zijn door het feit dat we een verplichte renovatie hebben bij EPC-label D. Natuurlijk zal dat veel waard zijn. Zoals u weet, wordt dat ook opgetrokken naar C, B en A.

Dat was ook de reden waarom ik een ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet heb voorgesteld. De administratieve geldboete voor de energiedeskundigen zal worden verhoogd. Dat is een heel belangrijke maatregel. Vroeger was het minimum 250 euro, nu zullen we beginnen vanaf 500 euro.

Als er een inbreuk is in de regelgeving, zullen we ook schorsen en intrekken. Dat lijkt mij niet meer dan logisch. Toen we de signalen detecteerden en de renovatieverplichting hebben ingevoerd, hebben we ook beslist om het aantal controles te verhogen. Daarom hebben we onlangs beslist om drie extra EPC-controleurs aan te werven. Het vacaturebericht werd gelanceerd. Het is de bedoeling om dit begin volgend jaar af te ronden, zodat er extra mensen kunnen worden ingezet voor de controle en de beboeting, die we dus hebben verhoogd.

De energiedeskundige is verplicht om bij de opmaak van het EPC het zogenaamde inspectieprotocol nauwgezet te volgen. Dat inspectieprotocol stelt uitdrukkelijk dat

voor de opmaak van een EPC een plaatsbezoek verplicht is. Men moet dat doen. Maar u hebt volkomen gelijk, ik zit op dezelfde lijn: we moeten alles op alles zetten en meer controles uitvoeren, geldboetes optrekken en de vergunning van energie-deskundigen schorsen of intrekken wanneer zij zich niet aan de regelgeving houden.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik ben tevreden dat u erkent dat dat echt niet kan. U verwees zelf naar cowboys. Dat was ook mijn reactie toen ik deze casus kreeg. Ik heb toen een controleur uit mijn streek, Zuid-West-Vlaanderen, gecontacteerd. Die was heel kwaad, omdat dat dat zijn goede naam aantast. Maar het is ook heel belangrijk voor de EPC-controleurs, die weten dat het niet altijd evident is tussen huurders en verhuurders.

Ik wil graag nog drie kleine bijvragen stellen. Ik wil graag twee suggesties doen. De Vlaamse woningpas werd ingevoerd in 2018. Daar kunnen voorlopig enkel eigenaars de gegevens controleren. Er was ooit sprake van dat dat zou kunnen worden opengesteld voor de huurders. Als ik me niet vergis, hangt het ervan af of die eigenaar daar effectief toe beslist. Hebt u plannen op dat vlak? De domicilie van de huurders is gekend in Vlaanderen. Hebt u plannen om ook huurders via itsme te laten inloggen en op www.woningpas.vlaanderen.be te laten kijken naar de situatie van het huurpand dat ze huren?

De reden waarom ik u dat vraag, is omdat de huidige situatie zo is – en dat is typisch aan de huurder-verhuurderrelatie – dat de huurder aan de verhuurder moet vragen of hij dat EPC kan zien, hoe dat in elkaar zit. Huurders durven dat niet altijd, je moet daarvoor wel redelijk sterk in je schoenen staan. De centrale vraag hier is hoe het Vlaamse beleid de positie van de huurders op dit vlak kan versterken? Wat zijn uw plannen in verband met het openstellen van de woningpas voor de huurders?

Ten tweede, er kan bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) een klacht worden ingediend over een niet-correcte opstelling van die EPC's. Maar volgens de informatie waarover ik beschik, wordt de huurder die eventueel de klacht indient, niet op de hoogte gebracht van de uitspraak daarover. Klopt dat? Zijn er plannen om dat aan te passen?

Ten derde, u gaf aan dat u een aanpassing van het ontwerpdecreet hebt voorgelegd om meer te gaan controleren. Zijn er vandaag al meer controles? Zult u ook andere controles doen? Vandaag gebeuren die vooral op basis van steekproeven. Komen er daar ook andere controles?

Ik dank u alvast voor uw bijkomende antwoorden.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, het is natuurlijk heel frappant dat al uw berekeningen, boetes enzovoort gebaseerd zijn op dat EPC. Waarom? De opmaak van zo'n EPC is discutabel. Ik heb dat ook eerder al aangegeven. Het lijkt een beetje te gaan zoals bij verzekeringsgevallen: de ene verzekeringsmaatschappij heeft zijn expert, de andere verzekeringsmaatschappij heeft een andere expert. En die moeten dan tegenover elkaar uitmaken wat het dan uiteindelijk is.

Zo blijkt dat ook meer en meer voor te komen bij die EPC's: de verkoper laat een EPC opmaken en dan is er de koper, die zelf ook een EPC kan aanvragen, maar dan moet hij toegang krijgen tot de woning. Maar dan moet men gaan betwisten en weinigen zijn ervan op de hoogte hoe dat precies in zijn werk gaan. In welke

mate kan het EPC, zoals het nu voorligt, zo'n impact hebben op heel uw beleid? Daar gaan ook veel kosten mee gepaard.

Misschien kan er naar de EPC-opleidingen worden gekeken. Want degenen die die EPC's opstellen, krijgen een certificaat. Hoe worden ze opgeleid? Hoe worden ze gevolgd? Ik neem aan dat er ook een examen of test aan voorafgaat vooraleer ze een certificaat kunnen krijgen? Maar iemand die 50 procent heeft, is die geslaagd? Hoe zal die naderhand een EPC opmaken? Of moeten ze minstens 80 of 85 procent hebben op een examen? Het is twijfelachtig hoe men met die EPC's omgaat.

U zegt dat u drie controleurs hebt. Maar zoals het er nu aan toegaat – hoeveel huizen worden er gekocht en verkocht, hoeveel huizen worden er verhuurd? – zijn er heel wat EPC's nodig. U stelt drie controleurs aan. Goed, dat zijn sporadische controles en zo zal men bekijken of men hier of daar toch iemand vindt die zijn boekje te buiten gaat. Maar in welke mate zult u daar invloed hebben met drie controleurs? *(Opmerkingen van minister Zuhal Demir)*

En hoeveel zijn het er in totaal?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Mijnheer Pieters, ik weet niet wat uw oplossing dan is. Ik hoor altijd heel weinig oplossingen van u.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, als wij in de meerderheid zitten, zullen we met een oplossing komen.

Minister Zuhal Demir: Maar u kunt toch ook vanuit de oppositie voorstellen doen? Ik heb vroeger ook in de oppositie zitten. Ik vind dat een taak van elke volksvertegenwoordiger. De anderen doen het ook: Groen, Vooruit, eenieder komt hier met voorstellen. *(Opmerkingen van Leo Pieters)*

Maar ik heb van het Vlaams Belang op die drie jaar tijd nog geen enkel voorstel gehoord.

Maar goed, ik moet niet zeggen hoe u oppositie moet voeren. Het enige dat u doet, is kritiek geven. *(Opmerkingen van Leo Pieters)*

Maar nogmaals – ik heb het gisteren ook al gezegd – ik denk dat u uw voorstellen indient in de Doema en niet in het Vlaams Parlement.

Ik antwoord op de vraag van collega Veys over de woningpas. U hebt een punt om dat open te trekken. We zijn op dit moment bezig met de regelgeving. In het verzameldecreet wordt op dit moment bekeken om die woningpas verplicht open te stellen voor huurders. Het moet natuurlijk nog worden goedgekeurd. Het komt eraan.

Voor de bijkomende controles zullen we ook werken met steekproeven. Het VEKA zal zeer gerichte controles uitvoeren op basis van gegevens in de grote EPC-databank, waardoor die pakkans veel groter wordt. We werken niet alleen steekproefsgewijs, we zullen de klachten die binnenkomen, ook onderzoeken. Eenieder die sjoemelt, zal hangen. Vanaf dag één zullen we daar heel streng in optreden zodat het ook een voorbeeld is voor de anderen zodat de cowboys goed weten dat ze worden gecontroleerd en ook kunnen worden gepakt en gesanc-tioneerd.

Dat zijn drie extra vacatures, vandaag zijn het er twee.

Ik ben heel fier op het VEKA. Dat mag ik ook wel eens zeggen. Het is een administratie die met ongeveer 150 mensen werkt. Het is een van de kleinste

administraties in Vlaanderen en energie is een gigantische pijler. Het is ongezien hoe hard men daar werkt. We staan voor een grote uitdaging, met de energietransitie en de huidige energiecrisis. Ze doen heel wat voorstellen. Chapeau! Ik zou alle medewerkers bij dezen dan ook willen bedanken. Ik ken andere administraties waar men met meer dan 1000 man werkt. Hier niet, hier gaat het over een zeer kleine administratie. Maar het werk dat ze daar verrichten is ongezien. Ik ben heel fier op het VEKA als administratie. Ik wilde dat al langer eens zeggen, en bij dezen heb ik het ook eens gezegd.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, u draait rond de pot. We weten dat, als u lastig wordt of als u het bijvoorbeeld hebt over de Doema, u eigenlijk niet wilt antwoorden op de vragen. Dus ja.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, het is maar goed dat we hier niet in de Doema zitten.

Minister, ik dank u voor uw bijkomende antwoorden. Ik ben heel blij dat u in het verzameldecreet werk wilt maken van het openstellen van de woningpas.

Ik hoop dat u ook rekening houdt met de opmerking over het indienen van een klacht bij het VEKA, dat de huurder daar dan ook effectief van op de hoogte kan worden gebracht. Dat is een kleine maatregel die echter wel een groot verschil kan maken.

Ik kijk de verdere aanpassingen na, hoe een EPC in elkaar zit en opgemaakt wordt.

Maar zoals u zegt, is het inderdaad belangrijk dat de cowboys eruit worden gehaald. En soms is een stoutmoedige sheriff wel eens nodig. Ik wilde dat uw collega Diependaele op Wonen ook zo zijn nek uitstak voor de huurders. Alvast bedankt en tot de volgende.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over biobrandstoffen – 421 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, in 2020 is in België voor meer dan een miljard liter aan biobrandstoffen verbruikt. Meer dan 90 procent van de grondstoffen voor deze biobrandstoffen wordt geïmporteerd, waarvan 58 procent uit landen buiten de EU. De overgrote meerderheid van deze biobrandstoffen is nog de eerste generatie; ze worden geproduceerd uit voedselgewassen. 40 procent van de bio-ethanol aan de Belgische pomp was in 2020 op basis van tarwe, een hoeveelheid die overeenkomt met de tarwe die nodig is om alle Belgen zeven maanden lang van brood te voorzien. 70 procent van de biodiesel was gemaakt uit palm-, koolzaad- en sojaolie.

Het gebruik van voedsel in onze tank zet de voedselprijzen ontzettend onder druk. De oorlog in Oekraïne, die de voedselprijzen doet exploderen – in het bijzonder de prijs van plantaardige oliën –, zet meer en meer landen, zoals Duitsland, Finland, Tsjechië en Zweden, aan om de biobrandstoffen uit voedselgewassen te

verminderen of uit te faseren. Biobrandstoffen leiden bovendien over de hele levenscyclus vaak tot een meeruitstoot van CO₂ en een meerprijs aan de pomp, en ze zijn een oorzaak van wereldwijde ontbossing, biodiversiteitsverlies en mensen-rechtschendingen.

De Federale Regering komt nu via het voorontwerp ter omzetting van de Renewable Energy Directive (RED) met een antwoord op deze negatieve gevolgen: de bijmengingsplicht voor biobrandstoffen wordt verlaagd en de eerste generatie biobrandstoffen wordt geplafonneerd op maximaal 2,5 procent voor biodiesel en 4,5 procent voor bio-ethanol. Voortaan zal ook hernieuwbare energie, bijvoorbeeld afkomstig van publieke laadpalen, kunnen meetellen om aan de bijmengingsverplichting te voldoen. Daarnaast leidt de versterkte uitrol van offshore windenergie en de nieuwe fiscaliteit voor bedrijfswagens voor een alternatieve bijdrage aan de energie- en klimaatdoelstellingen.

Minister, u hebt zich sterk uitgesproken tegen het gebruik van niet-duurzame biomassa in elektriciteitscentrales. Hoe kijkt u naar dit dossier? Vindt u het positief dat het behalen van de klimaat- en hernieuwbare-energiedoelstellingen voor transport niet langer zal steunen op biobrandstoffen, die over de hele levenscyclus leiden tot meer CO₂-emissies?

In Nederland kunnen brandstofleveranciers al sinds 2015 gebruik maken van e-credits afkomstig van laadpalen om aan hun bijmengingsverplichting te voldoen. Het bleek een efficiënte driver voor de uitrol van laadinfrastructuur. In de omzetting van die richtlijn en het voorstel binnen het 'Fit for 55'-pakket wordt de invoer van dergelijk mechanisme verplicht. Verwelkomt u deze hefboom voor de elektrificatie van onze voertuigvloot?

Wat zult u vanuit uw bevoegdheid ondernemen om deze maatregelen te ondersteunen en de implementatie ervan te versnellen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik vind het logisch dat er inderdaad aandacht gaat naar de duurzaamheid van de gebruikte biobrandstoffen. Het is niet te verantwoorden dat de vergroening van onze transportsector zou gebeuren ten koste van bossen elders in de wereld.

Maar het is natuurlijk ook belangrijk dat we onze doelstellingen rond hernieuwbare energie en de reductie van broeikasgassen, zoals afgesproken in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP), ook effectief halen. Wanneer de nieuwe federale voorstellen leiden tot een daling van de bijmengplicht van biobrandstoffen zal dat natuurlijk ook een belangrijk effect hebben op de realisatie van onze klimaatdoelstellingen.

Een daling van de bijmenging van deze biobrandstoffen compenseren met bijkomend elektrisch vervoer levert geen extra bijdrage voor onze doelstelling rond hernieuwbare energie, omdat de elektriciteit voor dit elektrisch vervoer reeds is meegerekend in de plannen bij groene stroom. We mogen dat dus niet nog eens in rekening brengen, anders krijg je een dubbeltelling. En dan is Europa kwaad, want dat is niet toegestaan door de Europese richtlijn inzake hernieuwbare energie. Maar u weet dat we onze doelstellingen rond hernieuwbare energie ook hebben verhoogd. Wij zullen ook telkens jaar per jaar bekijken wat we allemaal extra doen. Want dat komt nu ook wel in een stroomversnelling.

In het kader van het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP) is echter ook afgesproken dat bij een verlaging van de bijmengplicht voor biobrandstoffen, we ook bekijken wat de federale overheid nog als alternatieve maatregelen zal nemen om die emissiereductie en die bijdrage aan de doelstelling hernieuwbare energie

te bereiken. Wij zullen dus samen met de federale collega's bekijken welke bijkomende maatregelen ze zullen nemen om de verlaging van de bijmengplicht te compenseren. Wordt vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, het klopt inderdaad dat volgens het Vlaams Energie- en Klimaatplan dat percentage geleidelijk zou moeten worden opgetrokken van 8,4 procent naar 14 procent tegen 2030. Dat is een belangrijke voorwaarde om de doelstellingen rond hernieuwbare energie te halen.

U geeft zelf aan dat dat eigenlijk een beetje contradictorisch is met wat de federale overheid heeft voorgesteld, en dat dat dus een impact heeft op die totale doelstelling voor hernieuwbare energie die Vlaanderen ook naar voren schuift. U zegt dat u in onderhandeling bent, maar welke concrete extra maatregelen zult u nemen, en hoe zult u die afstemming daar precies doen, zodat u die doelstelling toch kunt halen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Schauvliege, u moet dat eens bekijken, want toen we dat nationaal plan hadden opgesteld, was daar ook heel duidelijk overeengekomen dat als de federale collega's het wijzigen, zij ook met alternatieve voorstellen moeten komen, zodat de deelstaten effectief hun doelstelling kunnen halen. We kijken dus uit naar de voorstellen die het federale niveau zal doen, want dat is effectief zo overeengekomen destijds.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u kondigt dan wel met veel poeha aan dat u echt iets wilt doen aan de import van biomassa, maar als het er dan op aankomt om daar ook maatregelen tegenover te stellen in uw klimaatplan, dan kijkt u naar de federale overheid, omdat die zelf restricties probeert op te leggen.

Ik denk dat dit een spel van samen-samen moet zijn, en dat u ook inspanningen moet leveren om die doelstelling te halen. Want het is niet meer dan normaal dat we proberen die bijmengingspercentages te verminderen, zodat we geen voedsel opsouperen aan energie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.